

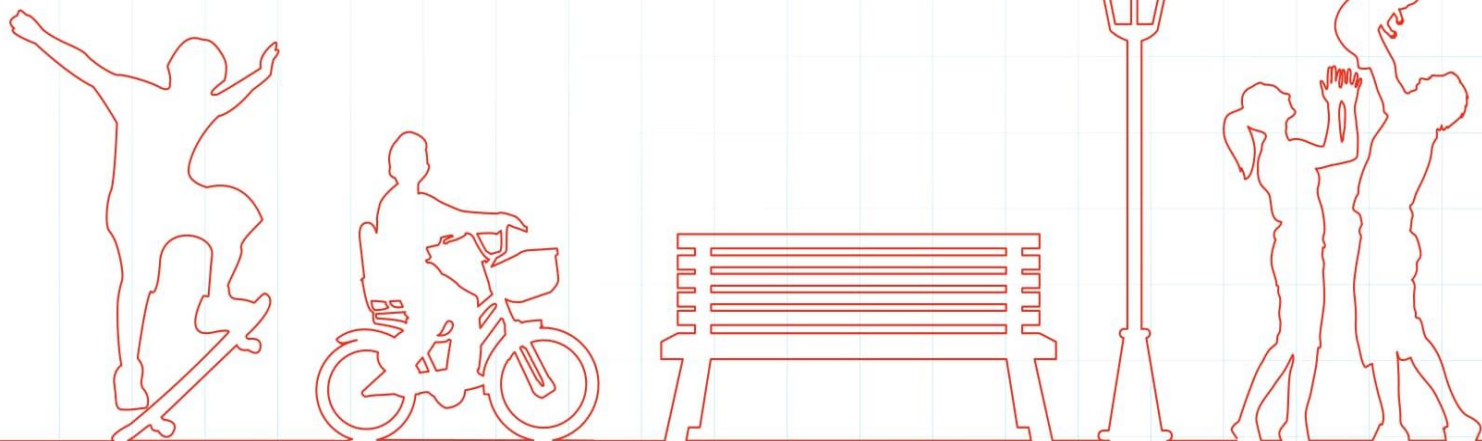
Van het kastje naar de muur *Twee jaar wachten op hulp*

Nummer: KOM008/2018

Datum: 17 augustus 2018

Onderzoek naar twee klachten over het handelen van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA) en de gemeente Amsterdam in het bewerkstelligen van zorg voor een minderjarige.

Oordeel: Op basis van het onderzoek vindt de Kinderombudsman de eerste klacht gegrond en de tweede klacht deels gegrond. Over enkele onderdelen van klachtonderdeel 2 kan de Kinderombudsman geen oordeel geven.

Kinderen hebben rechten. Deze zijn onder meer vastgelegd in het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De rechten gelden voor iedereen onder de 18 jaar. De Kinderombudsman controleert of de overheid de kinderrechten in Nederland naleeft. Hij doet dit ook bij organisaties in het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdzorg en de gezondheidszorg. De Kinderombudsman heeft verschillende taken.

Onderzoek

De Kinderombudsman doet onderzoek naar onderwerpen die te maken hebben met schending van de kinderrechten. Hij kan ook een onderzoek beginnen naar aanleiding van klachten die binnenkomen over individuele gevallen.

Advies

Op basis van signalen en onderzoeken adviseert hij – gevraagd en ongevraagd – het parlement en verschillende instanties. Hij probeert structurele oplossingen te vinden voor problemen die met de rechten van kinderen te maken hebben.

Bewustwording kinderrechten

Het is belangrijk dat iedereen weet dat er kinderrechten zijn en wat deze inhouden. Dus zowel de kinderen en jongeren zelf, als hun ouders, scholen, de overheid en instanties. Daarom maakt de Kinderombudsman volwassenen, kinderen en jongeren bewust van de kinderrechten.

Meer informatie, rapporten en adviezen zijn te vinden op www.dekinderombudsman.nl

de Kinderombudsman

Postbus 93122

2500 AC DEN HAAG

T 0800-8765432

info@dekinderombudsman.nl

www.dekinderombudsman.nl

Inhoudsopgave

1	WAT IS DE KLACHT EN HOE IS DE KLACHTBEHANDELING	1
1.1	KLACHTOMSCHRIJVING.....	1
1.2	VERLOOP VAN DE KLACHTBEHANDELING	1
2	WAT ZIJN DE BEVINDINGEN?	3
2.1	FEITEN.....	3
2.2	VISIES.....	5
3	WAT IS HET KINDERRECHTERLIJK TOETSINGSKADER?	9
4	WAT IS HET OORDEEL VAN DE KINDEROMBUDSMAN?	11
3.1	INLEIDING.....	11
3.2	BEOORDELING KLACHTONDERDEEL 1.....	11
3.3	BEOORDELING KLACHTONDERDEEL 2.....	13
5	CONCLUSIE.....	16
	BIJLAGE 1: RELEVANTE ARTIKELEN UIT HET IVRK EN WET- EN REGELGEVING	17

Samenvatting

Wat is er gebeurd?

Boris is 15 jaar als zijn moeder in juli 2014 hulp en ondersteuning aanvraagt bij het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). Boris heeft gedragsproblemen en het lukt zijn moeder niet om dit alleen op te lossen. Het CIZ bekijkt de aanvraag en ziet dat zij niet de juiste organisatie zijn om deze aanvraag te behandelen. Zij sturen de aanvraag daarom door naar Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA). Dan gaat er iets mis en blijft de aanvraag acht maanden liggen tot hij in maart 2015 bij JBRA aankomt. Niemand weet waar het is misgegaan. JBRA ziet de aanvraag en besluit het CIZ te bellen om te overleggen wat ze nu met de aanvraag moeten doen. Op 1 januari 2015 is namelijk de Jeugdwet ingevoerd en vanaf dat moment moet de gemeente Amsterdam aanvragen over jeugdhulp behandelen. JBRA kan de aanvraag dus niet meer behandelen. In overleg besluiten JBRA en het CIZ de aanvraag daarom weg te gooien. Nadat de moeder van Boris meerdere keren belt en zij ook haar advocaat laat bellen, besluiten het CIZ en JBRA in mei 2015 de aanvraag alsnog door te sturen naar de gemeente Amsterdam. Al die tijd zit Boris zonder hulp en ondersteuning.

Het Ouder- en Kindteam (OKT) van de gemeente Amsterdam neemt de aanvraag in behandeling. In juni 2015 hebben zij een gesprek met moeder en Boris over welke hulp Boris nodig heeft. Eind juli 2015 geeft het OKT moeder een Persoonsgebonden Budget (PGB) die zij zelf kan besteden bij vele jeugdhulporganisaties. Moeder kiest voor de organisatie Multi Plus Zorg, maar het lukt haar niet makkelijk om zorg voor Boris te regelen. De advocaat van moeder vraagt het OKT in december 2015 om hulp bij het invullen van de zorgovereenkomst met Multi Plus Zorg. In februari 2016 belt de advocaat opnieuw, er is namelijk nog steeds geen hulp voor Boris. De problemen van Boris zijn erger geworden en moeder loopt vast met het PGB. Het OKT organiseert een overleg met moeder, Boris en verschillende hulpverleners om te kijken welke hulp Boris nu nodig heeft en hoe dit geregeld kan worden. Hier wordt besloten dat het programma Yes We Can moet worden ingezet. Boris heeft dit programma zelf gevonden en wil dit graag volgen. Hij start met het programma in juni 2016. In het programma zit ook een

nazorgtraject met meerdere bijeenkomsten. Door enkele incidenten in oktober 2016 is Boris na een paar bijeenkomsten niet meer welkom. Boris is dan 17 jaar en krijgt vanaf dat moment geen hulp meer, maar hij heeft nog wel hulp nodig. In de laatste maanden van 2016 probeert moeder het OKT te bereiken en probeert het OKT moeder te bereiken. Uiteindelijk is er in januari 2017 contact en gaat het OKT op huisbezoek in februari 2017. Dit heeft dan helaas geen zin meer. Boris is dan 18 jaar en het OKT kan alleen hulp regelen voor kinderen en jongeren tot 18 jaar.

Wat zijn de klachten?

Boris en zijn moeder vinden dat het CIZ en JBRA te weinig hebben gedaan om hulp te regelen voor Boris. Over de gemeente Amsterdam vinden Boris en zijn moeder dat ze te langzaam was in het oppakken van de PGB-aanvraag en te weinig hebben gedaan om een PGB af te geven die paste bij wat Boris nodig had. Ook vinden ze dat de gemeente Amsterdam te weinig heeft gedaan om de zorg te regelen die Boris nodig had, toen moeder vastliep met het PGB.

Wat vindt de Kinderombudsman?

De Kinderombudsman vindt dat Boris en zijn moeder gelijk hebben over het deel dat alle organisaties te weinig hebben gedaan om zorg te regelen voor Boris. Boris had hulp en ondersteuning nodig. Het CIZ, JBRA en de gemeente Amsterdam zijn alle drie organisaties die de opdracht hebben om volwassenen en kinderen te helpen bij het regelen van de juiste hulp en ondersteuning. Dit hebben ze in deze zaak niet goed gedaan. De Kinderombudsman heeft te weinig informatie gekregen over de snelheid waarmee de gemeente Amsterdam het PGB heeft opgepakt en over of het PGB paste bij wat Boris nodig had. De Kinderombudsman kan daarom over deze punten geen oordeel geven.

1 WAT IS DE KLACHT EN HOE IS DE KLACHTBEHANDELING VERLOPEN?

1.1 Klachtomschrijving

Dit rapport gaat over het uitblijven van passende zorg voor Boris¹ in een periode van twee jaar. Boris was toen 15 jaar. De Kinderombudsman heeft onderzoek gedaan naar de behandeling en toekenning van zorg aan Boris door het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA) en de gemeente Amsterdam in de periode van juli 2014 tot en met februari 2017.

Als basis voor het onderzoek is uitgegaan van de volgende klachtformulering:

1. Het niet voortvarend behandelen en toekennen van de aanvraag voor een Persoonsgebonden Budget van waaruit zorg kon worden geregeld, door het CIZ en JBRA in de periode juli 2014 tot en mei 2015.
2. Het niet voortvarend toekennen van een Persoonsgebonden Budget dat toereikend was en aansloot bij de zorgbehoefte van Boris door de gemeente Amsterdam in de periode mei 2015 tot februari 2017, en het feit dat de gemeente evenmin de regie nam om daadwerkelijk passende zorg voor Boris te bewerkstelligen toen duidelijk werd dat het Persoonsgebonden Budget niet toereikend was.

1.2 Verloop van de klachtbehandeling

Geen eerstelijns klachtbehandeling

Boris en zijn moeder hebben hun klachten meteen aan de Kinderombudsman voorgelegd. De klachten zijn niet eerst door het CIZ, JBRA en de gemeente Amsterdam zelf behandeld. De Kinderombudsman is een tweedelijns klachteninstantie en verwijst verzoekers normaal eerst terug naar de betreffende organisatie waarover wordt geklaagd. Wanneer de klacht over een gemeente gaat met een gemeentelijke (kinder)ombudsman worden verzoekers hiernaar verwezen. De gemeente Amsterdam heeft een gemeentelijke (kinder)ombudsman.

In deze zaak is ervoor gekozen om de klacht in behandeling te nemen zonder dat de klachten aan de organisaties zelf of aan de gemeentelijke (kinder)ombudsman zijn voorgelegd. Hiervoor is gekozen vanwege de betrokkenheid van meerdere instanties. De mogelijk aanwezige ketenproblematiek maakt dat één onderzoek naar de gezamenlijke klachten meer inzicht geeft en recht doet aan de situatie van Boris en zijn moeder, dan afzonderlijke klachtenprocedures. Daarnaast was de gemeentelijke (kinder)ombudsman

---

¹ Dit is een gefingeerde naam om de privacy van het kind te beschermen.

ten tijde van de gebeurtenissen niet bevoegd over het CIZ en JBRA. De gemeentelijke (kinder)ombudsman is op de hoogte gesteld van het onderzoek.

Zorg voor Boris regelen

In december 2016 heeft er over de klachten een gesprek plaatsgevonden tussen de Kinderombudsman en Boris en zijn moeder. In dit gesprek is gebleken dat Boris op dat moment geen zorg kreeg. Omdat hij nog steeds verschillende problemen had was het belangrijk dat hij zo snel mogelijk de juiste hulp zou krijgen. Om dit te organiseren heeft de Kinderombudsman besloten dat er een interventie richting de Gemeente Amsterdam nodig was. In deze zaak zou dit betekenen dat er contact wordt opgenomen met de Gemeente Amsterdam om dit probleem aan te kaarten en hen te bewegen dit op te pakken.

Zoals eerder besproken worden zaken die in Amsterdam spelen normaliter door de gemeentelijke (kinder)ombudsman opgepakt. In overleg met de gemeentelijke (kinder)ombudsman is de interventie daarom aan hen overgedragen. In januari 2017 heeft de gemeentelijke (kinder)ombudsman contact opgenomen met Boris en zijn moeder. Een interventie om zorg te regelen is uiteindelijk niet nodig gebleken. Boris had op dat moment goed contact met het jongerenpunt van de gemeente Amsterdam en vertrouwen in de hulp die zij boden.

Tijdsverloop

De onderzochte gebeurtenissen dateren uit 2014, 2015 en 2016. In mei 2016 heeft moeder via een advocaat de klachten ingediend bij de Kinderombudsman. Op dat moment liep het hoger beroep tegen het besluit van de gemeente Amsterdam over het niet toekennen van een Persoonsgebonden Budget (PGB) over de periode van 29 juli 2014 t/m 12 juli 2015. De Kinderombudsman heeft deze procedure afgewacht. Op 20 juli 2016 heeft de rechter besloten dat de gemeente Amsterdam wel bevoegd is over deze periode. In oktober 2016 heeft de gemeente Amsterdam het besluit genomen om het PGB toe te kennen met terugwerkende kracht. In de paar maanden daarna heeft de Kinderombudsman geanalyseerd welke klachten op welke manier voor onderzoek in aanmerking kwamen. In februari 2017 is vervolgens het onderzoek door de Kinderombudsman geopend. Door gebrek aan capaciteit binnen het team van de Kinderombudsman heeft het onderzoek langer geduurd dan gepland.

2 WAT ZIJN DE BEVINDINGEN?

2.1 Feiten

De Kinderombudsman heeft gesproken met Boris en zijn moeder en schriftelijk vragen gesteld aan het CIZ, JBRA en de gemeente Amsterdam. Ook heeft de Kinderombudsman de beschikking gehad over diverse schriftelijke stukken, zowel van Boris en zijn moeder, als van het CIZ en de gemeente Amsterdam. Op basis van alle informatie kunnen de volgende feiten worden vastgesteld.

In de periode juli 2014 – mei 2015

Boris is 15 jaar en heeft gedragsproblemen. Hij is een aantal keer in aanraking geweest met de politie. Zijn moeder merkt dat zij weinig invloed meer heeft op zijn beslissingen en besluit daarom hulp in te schakelen.

De moeder van Boris dient daarom op 29 juli 2014 een PGB-aanvraag in bij het CIZ voor hulp en ondersteuning aan haar zoon. Het CIZ blijkt niet de juiste instantie te zijn om over de aanvraag te beslissen en stuurt deze daarom op 31 juli 2014 door naar Jeugdbescherming Amsterdam (JBRA). Het CIZ en JBRA huisden in die periode in hetzelfde pand en dossiers werden daarom intern overgedragen.

Begin maart 2015 ontvangt JBRA de brief van het CIZ over de PGB-aanvraag met een stempel van september 2014. Het is niet duidelijk waarom het acht maanden heeft geduurd voordat de brief bij JBRA terecht is gekomen.

Op 12 maart 2015 neemt JBRA contact op met het CIZ over de brief. JBRA geeft aan dat zij deze aanvragen in 2015 niet meer behandelen, omdat sinds de decentralisatie van de jeugdhulp per januari 2015 de gemeente Amsterdam daar verantwoordelijk voor is. In de contactnotitie van het CIZ is opgenomen dat er wordt afgesproken de ouders door te verwijzen naar de gemeente Amsterdam als de zorg nog nodig is. In de contactnotitie van het CIZ is tevens het volgende opgenomen: "Bureau Jeugdzorg Amsterdam gooit de brief weg". JBRA heeft geen documentatie aan de Kinderombudsman kunnen overhandigen nu zij met de decentralisatie op 1 januari 2015 dergelijke dossiers heeft overgedragen aan de gemeente Amsterdam. In de stukken van de advocaat van moeder zit wel een brief van JBRA aan de gemeente Amsterdam met daarin informatie over de behandeling van de PGB-aanvraag. In deze brief staat: "Vanuit CIZ werd aangegeven dat de poststukken vernietigd konden worden".

Op 27 maart 2015 neemt moeder met verschillende instanties contact op om te informeren naar haar aanvraag. JBRA geeft aan de aanvraag nooit te hebben ontvangen van het CIZ. Het CIZ vertelt moeder dat uit de contactnotities blijkt dat JBRA de aanvraag wel heeft ontvangen, maar deze heeft vernietigd nu zij deze aanvragen niet meer behandelen. Het CIZ verwijst moeder door naar de gemeente Amsterdam en stuurt haar

een kopie van de PGB-aanvraag toe. Moeder gaat met deze kopie naar het WMO-loket² van de gemeente Amsterdam voor ondersteuning. Dit loket stuurt moeder echter terug naar het CIZ. Moeder komt niet verder en schakelt een advocaat in. De advocaat neemt in april 2015 contact op met JBRA. Moeder neemt ondertussen zelf nog een keer contact op met het CIZ. Het CIZ en JBRA hebben daarna contact met elkaar. In dit overleg wordt afgesproken dat het CIZ de aanvraag nogmaals naar JBRA stuurt en dat JBRA deze vervolgens doorzendt naar de gemeente Amsterdam. JBRA legt de aanvraag uiteindelijk op 12 mei 2015 voor aan de gemeente Amsterdam.

Periode mei 2015 – februari 2017

Op 12 mei 2015 legt JBRA het dossier voor aan de gemeente Amsterdam. De gemeente Amsterdam stelt geen PGB af te kunnen geven voor de periode vóór 1 januari 2015 omdat JBRA toen nog verantwoordelijk was voor de gevraagde zorg. Zij stuurt de aanvraag voor de periode na 1 januari 2015 ter behandeling door naar het verantwoordelijke Ouder- en Kindteam (OKT). Om te bepalen welke hulp Boris nodig heeft, vindt er op 30 juni 2015 een gesprek plaats met moeder, Boris en een jeugdpsycholoog van het OKT. Op 31 juli 2015 wordt er een PGB afgegeven voor de periode 13 juli 2015 tot en met 12 juli 2016.

Moeder gaat in bezwaar en beroep tegen het feit dat het PGB niet met terugwerkende kracht is toegewezen tot het moment waarop moeder de aanvraag had ingediend bij het CIZ. Op 20 juli 2016 oordeelt de rechtbank het beroep gegrond en meent dat de gemeente weldegelijk bevoegd is om een PGB af te geven voor de periode vóór 1 januari 2015. De gemeente gaat niet in hoger beroep en kent een PGB met terugwerkende kracht toe van 29 juli 2014 tot en met 12 juli 2015.

Tussen het afgeven van het PGB en de uitspraak van de rechter, wil moeder het reeds toegekende PGB inzetten voor een traject bij Multi Plus Zorg. Deze zorg komt niet van de grond. Volgens moeder heeft Multi Plus Zorg een wachtlijst en in december 2015 zijn er problemen met het opstellen van de zorgovereenkomst. De advocaat neemt over de problemen met de zorgovereenkomst contact op met het OKT. Hij krijgt van hen advies over het invullen van de zorgovereenkomst. Zorgovereenkomsten moeten namelijk door de budgethouder zelf worden opgesteld in verband met de eindverantwoordelijkheid voor de zorg en het budget. In februari 2016 is er nog steeds geen zorg voor Boris. Moeder stelt dat het toegekende PGB niet toereikend is voor de zorg van Multi Plus Zorg. Het is voor moeder niet duidelijk waar ze nu nog terecht kan en ondertussen verergeren de problemen van Boris. Het is hem niet gelukt om een startkwalificatie te halen en nu gaat hij niet meer naar school. De advocaat neemt daarom begin februari 2016 opnieuw contact op met het OKT.

Het OKT besluit daarop eind februari 2016 in gesprek te gaan met moeder en Boris. In dit gesprek worden verschillende Zorg in Natura trajecten besproken. Boris heeft ook

---

² De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) is een wet in het kader van hulp en ondersteuning. De wet heeft als doel om burgers zo goed mogelijk in staat te stellen om deel te nemen aan de samenleving. De Wmo is vooral bedoeld voor burgers die daarin problemen ondervinden, zoals ouderen, chronisch zieken en mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking.

zelf gezocht naar geschikte hulpverlening en is alleen gemotiveerd voor het programma Yes We Can. Na een multidisciplinair overleg met moeder, Boris, het OKT, de gemeente en verschillende hulpverleners, wordt er besloten dat opname binnen Yes We Can de enige oplossing is. Het gaat hierbij om jeugdhulp die niet door de gemeente is ingekocht en niet met het PGB kan worden gefinancierd. Deze jeugdhulp wordt vervolgens met behulp van het OKT goedgekeurd en gefinancierd door de gemeente Amsterdam. Boris start in juni 2016 met het programma van Yes We Can.

Tijdens het multidisciplinair overleg waarin werd gekozen voor Yes We Can, wordt ook gesproken over zorgcontinuïteit voor Boris als hij 18 jaar wordt. Door de duur van het programma en de nazorg die hierin wordt geboden, zal Boris 18 zijn als het is afgelopen. Moeder verwacht dat er na afloop nog steeds zorg nodig is en wil daarom graag een verlenging van het PGB, aangezien de toegekende PGB in juli 2016 afloopt. Het OKT gaat kijken of na Yes We Can de zorg kan worden voortgezet door ingekochte zorg of via een PGB.

De nazorg vanuit Yes We Can wordt in oktober 2016 na enkele bijeenkomsten gestopt. Boris mag door enkele incidenten niet meer terugkomen. Hij krijgt vanaf dat moment geen hulp meer, al kampt hij nog wel met diverse klachten. Moeder geeft aan hierover meerdere malen contact te hebben gezocht met het OKT maar hen niet bereikt te hebben. In de contactnotities van het OKT is dit niet terug te vinden. Wel blijkt uit de notities dat het OKT in augustus 2016 een update heeft gehad van moeder en Yes We Can. Daarna probeert het OKT in oktober 2016 een afspraak te maken met moeder, maar dit lukt niet. Uit de notities blijkt dat moeder in januari 2017 contact zoekt en er uiteindelijk in februari 2017 een gesprek en een huisbezoek plaatsvindt. Op dat moment is Boris echter al 18 jaar. Het OKT kan nu geen hulp meer bieden omdat zij alleen hulp organiseren voor kinderen en jongeren onder de 18 jaar.

2.2 Visies

De Kinderombudsman heeft Boris en zijn moeder, het CIZ, JBRA en de gemeente Amsterdam in de gelegenheid gesteld om hun visie te geven op de gebeurtenissen. Hieronder worden de visies kort beschreven.

Boris

Boris vindt het erg dat zijn moeder zoveel moest doen. Toen er maar geen hulp kwam en school ook wegviel, ging hij zelf op zoek. Een vriend van hem had goede ervaringen met het programma van Yes We Can, daarom had hij hier wel vertrouwen in.

De moeder van Boris

De moeder van Boris vindt dat het CIZ, JBRA en de gemeente Amsterdam niet in het belang van Boris hebben gehandeld. De moeder van Boris vindt dat ze veel zelf heeft moeten regelen en oplossen. Eerst bij het achterhalen van wat er met de PGB-aanvraag is gebeurd, daarna bij het regelen van zorg toen het niet lukte met het PGB en tot slot toen de nazorg van Yes We Can stopte en er geen andere hulp werd geboden.

Toen moeder de PGB-aanvraag indiende heeft zij van het CIZ te horen gekregen dat de behandeling langer kan duren vanwege de invoering van de nieuwe Jeugdwet en de eventuele overgangsprikelen die daarbij horen. Zij heeft daarom afgewacht.

Moeder heeft veelvuldig gebeld met het CIZ, JBRA en het OKT om de problemen op te lossen. Vaker en op eerdere momenten dan uit de contactnotities van het CIZ en het OKT naar voren komt. In 2015 heeft moeder bijvoorbeeld al vanaf januari contact gezocht met het CIZ en niet pas eind maart. De telefoniste kon toen de medewerkster die haar aanvraag in behandeling had niet vinden in het systeem, waardoor moeder niet verder kwam. Ook heeft moeder het OKT in het najaar van 2016 meerdere keren gebeld en een aantal maal de voicemail van haar contactpersoon ingesproken. Haar contactpersoon heeft haar later verteld dat ze deze klachten ook van andere cliënten heeft gehad en dat er misschien iets mis is met haar telefoon.

Het PGB budget is volgens moeder bovendien nooit toereikend geweest. De wachtlijst zorgde in eerste instantie voor vertraging, maar toen er plek was bleek het PGB budget niet toereikend te zijn. Multi Plus Zorg heeft moeder toen doorverwezen naar de ambulante jeugdinstantie Indaad. Ook deze organisatie heeft aangegeven dat het PGB budget niet toereikend was.

Het regelen van hulp na Yes We Can heeft moeder zelf opgepakt toen zij het OKT hierover niet kon bereiken. Met Boris is zij toen naar het jongerenpunt van de gemeente Amsterdam gegaan. Bovendien bleek in februari 2017 toen er wel contact was met het OKT dat zij niets meer konden bieden omdat Boris inmiddels 18 jaar was. Het OKT verwees hen toen door naar GGZ Amsterdam.

Moeder vindt het onbegrijpelijk dat het zo moeilijk was om zorg voor Boris te regelen. Boris heeft daardoor een lange tijd zonder hulp gezeten, waardoor zijn problemen zijn verergerd. Moeder heeft dit al die tijd zelf moeten opvangen.

Het CIZ

Het CIZ constateert dat er iets mis lijkt te zijn gegaan met de doorzending van de PGB-aanvraag. Uit hun registratie blijkt dat er op 29 juli 2014 een PGB-aanvraag voor Boris is binnengekomen en dat deze op 31 juli 2014 is doorgezonden naar JBRA. Nu JBRA en het CIZ in hetzelfde pand huizen, werden dossiers in die periode via de interne post overgedragen. Uit contact met het JBRA is naar voren gekomen dat zij de aanvraag pas in maart 2015 heeft ontvangen. Het CIZ heeft hier geen verklaring voor en biedt hiervoor nogmaals zijn excuses aan.

Het CIZ geeft aan dat de procedure van overdracht met de invoering van de Jeugdwet op 1 januari 2015 is aangepast. Zorgaanvragen worden nu alleen per aangetekende post verstuurd.

Het CIZ acht klachtonderdeel 1 gegrond.

JBRA

JBRA geeft aan geen dossieronderzoek te kunnen doen naar de klachten van Boris en zijn moeder. In het kader van de invoering van de nieuwe Jeugdwet zijn op 1 januari 2015 alle dossiers die te maken hadden met de AWBZ³ overgedragen aan de gemeente Amsterdam. JBRA kan daarom geen inhoudelijke visie geven op de gebeurtenissen. Wel geeft het JBRA aan zich te kunnen vinden in de bevindingen.

Over de dossieroverdracht tussen het CIZ en JBRA merkt JBRA op dat er geen formeel systeem voor de interne post aanwezig was. Dossiers werden soms direct op een andere verdieping afgegeven.

De gemeente Amsterdam

De gemeente vindt dat de belangen van Boris voldoende zijn meegenomen in de besluitvorming over de meest passende zorg. In het gesprek met Boris en zijn moeder over de benodigde hulpverlening heeft het OKT zich ingezet om mee te denken en de zorg van hun voorkeur toe te kennen. Moeder kwam daadkrachtig over en had een duidelijk beeld van welke organisatie de juiste hulp kon bieden. De zorg vanuit Multi Plus Zorg kon op dat moment niet via een ZIN-traject worden ingezet omdat de gemeente die zorg niet had ingekocht. Het OKT heeft daarom gekozen voor het toekennen van een PGB. De hoogte van het PGB is in juli 2015 in overleg met Multi Plus Zorg afgestemd.

Toen in december 2015 bleek dat er nog geen zorg was ingezet vanwege problemen met de zorgovereenkomst, heeft een PGB-specialist van de gemeente Amsterdam advies gegeven over het invullen van de zorgovereenkomst. Achteraf gezien is dit het eerste signaal waaruit bleek dat het moeder niet lukte om de zorg te regelen. De gemeente Amsterdam concludeert dat het OKT op dat moment moeder actief had moeten benaderen om te kijken of de keuze voor een PGB nog wel tot de juiste zorg zou leiden. Dan had er in een eerder stadium ook naar alternatieven gezocht kunnen worden. De gemeente Amsterdam geeft aan dat het OKT dit ook heeft overwogen, maar dat er in de beginperiode na de invoering van de Jeugdwet sterk werd gestuurd op eigen verantwoordelijkheid van de budgethouder. Door de daadkrachtige indruk die moeder heeft gemaakt is het OKT ervan uitgegaan dat zij de zorg zelf zou regelen. Achteraf had gecheckt moeten worden of het traject gestart was.

Nadat in februari 2016 duidelijk werd dat de zorg nog steeds niet was gestart en moeder overbelast raakte, heeft het OKT wel de regie gepakt. In een gesprek met moeder en Boris werd vastgesteld dat Multi Plus Zorg niet meer passend was en Boris alleen gemotiveerd was voor het programma van Yes We Can. Het OKT heeft daarom financiering aangevraagd voor dit traject. Het programma van Yes We Can bevatte ook nazorg van 3 maanden, die uiteindelijk door het gedrag van Boris niet zijn ingezet. De gemeente Amsterdam concludeert dat het OKT duidelijkere afspraken met Yes We Can

---

³ Voor 1 januari 2015 viel zorg zoals behandeling met of zonder kortdurend verblijf van kinderen en jongeren met een stoornis, beperking of aandoening onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ).

had moeten maken over welke zorg na het traject ingezet zou moeten worden. Dan had de zorg voor Boris kunnen doorlopen.

De gemeente Amsterdam wil meegeven dat de PGB-aanvraag van Boris midden in de periode van de transitie van de jeugdhulp naar de gemeente binnenkwam. Ondanks inspanningen is het niet in alle gevallen gelukt om deze overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen. In deze casus was er onduidelijkheid in de afstemming tussen verschillende partijen en moest de samenwerking nog op gang komen. Het OKT heeft een heldere les uit deze zaak getrokken; de zorgbehoefte van de jeugdige en de ouders als prioriteit beschouwen in plaats van de procedures en aannames rondom taken en verantwoordelijkheden van de budgethouder.

De gemeente Amsterdam acht klachtonderdeel 2 gegrond.

3 WAT IS HET KINDERRECHTERLIJK TOETSINGSKADER?

De artikelen uit het Kinderrechtenverdrag (IVRK) zijn van toepassing op alle soorten beslissingen en op elk niveau van besluitvorming. In deze zaak zijn allereerst de kernartikelen van het IVRK (art. 2, 3, 6, 12 IVRK) van toepassing. De centrale gedachte van het IVRK is dat kinderen in staat moeten worden gesteld zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen (art. 6 IVRK). Dit impliceert tevens dat het belang van het kind bij elk besluit dat een kind raakt een eerste overweging dient te zijn (art. 3 IVRK). Ook is essentieel dat kinderen zelf betrokken worden bij het besluit (art. 12 IVRK) en dat alle kinderen in dezelfde situatie gelijk behandeld worden (art. 2 IVRK). Wanneer er sprake is van conflicterende belangen dient het belang van het kind in de regel te prevaleren boven andere belangen.

Een handvat om het belang van het kind (art. 3 IVRK) vast te stellen wordt geboden in het General Comment nummer 14 van het Kinderrechtencomité.⁴ Hierin is uiteen gezet hoe de belangen van kinderen bepaald en afgewogen kunnen worden. Dit wordt de best interests of the child-determination and assessment genoemd (BIC-assessment). In het kader van deze zaak moet rekening worden gehouden met de volgende elementen uit het BIC-assessment:

1. De mening van het kind; afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind dient daar een passend belang aan gehecht te worden. Zie in dit verband ook artikel 12 van het IVRK en General Comment nr.12⁵;
2. Zorg, bescherming en veiligheid van het kind, waarbij het welzijn van kinderen in de brede zin zowel de basisbehoeften omvat op materieel, fysiek, educatief en emotioneel vlak als wel de behoefte aan affectie en veiligheid;
3. Kwetsbare situatie waarin het kind zich bevindt, waarbij rekening wordt gehouden met de vorm en mate van kwetsbaarheid van elk kind;
4. Recht van het kind op gezondheid;

Naast deze elementen kunnen andere kinderrechten relevant zijn om mee te nemen bij het bepalen van de belangen van een kind. Bij iedere beslissing of actie dient systematisch te worden afgewogen wat de gevolgen zijn voor de rechten en belangen van het kind. In het kader van dit onderzoek zijn naast de vier kernartikelen ook de kinderrechten uit artikel 5, 18 en 24 van belang.

Artikel 5 en artikel 18 van het IVRK bepalen dat ouders de primaire verantwoordelijkheid hebben voor de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen. De overheid treft passende maatregelen als ouders hierin ondersteuning nodig hebben. De overheid moet

---

⁴ General Comment no.14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration, CRC/C/GC/14, 29 mei 2013. Op de website van De Kinderombudsman staat de Nederlandse vertaling, zie www.dekinderombudsman.nl.

⁵ General Comment no.12 (2009), The right of the child to be heard, CRC/C/GC/12, 20 juli 2009.

wanneer nodig ouders passende bijstand bieden bij de opvoeding en zorgen dat er hiervoor instellingen, diensten en voorzieningen zijn.

Artikel 24 van het IVRK gaat over het recht van het kind op het genot van de 'grootst mogelijke mate van gezondheid' en op voorzieningen die dit bevorderen. De overheid moet ernaar streven dat alle kinderen toegang hebben tot deze voorzieningen.

4 WAT IS HET OORDEEL VAN DE KINDEROMBUDSMAN?

3.1 Inleiding

In dit onderzoek gaat het om de vraag of het CIZ, JBRA en de gemeente Amsterdam zich voldoende hebben ingezet om de hulp te realiseren die Boris nodig had.

Boris was 15 jaar en had gedragsproblemen. Hij woonde thuis bij zijn moeder en ging toen nog naar school. Het lukte hem uiteindelijk niet om een startkwalificatie te halen. Boris had hulp en ondersteuning nodig om zelfstandig te worden. Zijn moeder zocht daarom naar hulp bij het CIZ, JBRA en de gemeente Amsterdam.

De Kinderombudsman zal het handelen van deze organisaties beoordelen aan de hand van de bepalingen uit het IVRK en naar destijds geldende wet- en regelgeving.

3.2 Beoordeling klachtonderdeel 1

Het niet voortvarend behandelen en toekennen van de PGB-aanvraag van waaruit zorg kon worden geregeld, door het CIZ en JBRA in de periode juli 2014 tot en mei 2015.

Het oordeel van de Kinderombudsman

De handelwijzen van het CIZ en JBRA zijn niet in overeenstemming met de artikelen 3, 5, 6, 18 en 24 IVRK: doordat zowel het CIZ als JBRA in maart 2015 niet hebben gecontroleerd of er nog een zorgvraag bij moeder en Boris bestond en JBRA de PGB-aanvraag niet direct heeft doorgezet naar de gemeente Amsterdam heeft Boris te lang moeten wachten op passende zorg. De klacht is gegrond.

Beoordeling van de klacht

Het CIZ heeft de PGB-aanvraag bij binnenkomst binnen enkele dagen doorgezet naar JBRA. Vervolgens is de aanvraag acht maanden zoek geweest. Het feit dat de aanvraag acht maanden onvindbaar was, heeft bijgedragen aan de lange periode waarin Boris en zijn moeder hebben moeten wachten op passende hulp. Niet alleen omdat het daardoor acht maanden langer heeft geduurd, maar ook omdat JBRA na die acht maanden niet meer verantwoordelijk was voor het organiseren van de jeugdhulp. Het JBRA kon de aanvraag bij ontvangst dus niet meer behandelen. Het lijkt erop dat er bij de interne overdracht van de aanvraag iets is misgegaan. De Kinderombudsman heeft echter niet precies kunnen vaststellen wat de oorzaak is geweest. Desondanks is de Kinderombudsman van mening dat beide partijen verantwoordelijk zijn voor een goede overdracht van dossiers en daarmee verantwoordelijk zijn voor de lange tijd dat Boris heeft moeten wachten op passende hulp.

Bij ontdekking van de brief over de PGB-aanvraag neemt JBRA contact op met het CIZ. In overleg besluiten zij niets met deze brief te doen en hem zelfs weg te gooien. Er wordt wel besproken dat zij moeder zullen doorverwijzen naar de gemeente Amsterdam als zij contact opneemt, maar geen van beide partijen besluit moeder actief te benaderen. De

Kinderombudsman begrijpt dat JBRA de PGB-aanvraag niet meer in behandeling kon nemen, maar niet dat noch JBRA noch CIZ actie hebben ondernomen bij ontdekking van de brief. De Kinderombudsman is van mening dat de aanvraag voor jeugdhulp voor een kwetsbaar kind niet zomaar weggegooid had mogen worden, laat staan zonder moeder te informeren. Zowel het CIZ als JBRA hebben te weinig oog gehad voor het belang van Boris en zijn recht op zorg. Gezien hun rol in het faciliteren van zorg en jeugdhulp, had van beide partijen een actieve houding verwacht mogen worden op het moment dat zij de fout ontdekten.

Moeder heeft echter ook een eigen verantwoordelijkheid in het bewaken van de voortgang van de aanvraag. Zij heeft pas in januari 2015, vijf maanden na het indienen van de aanvraag, contact gezocht met het CIZ. Dit is vrij laat, maar valt mede te verklaren doordat haar verteld zou zijn dat de invoering van de Jeugdwet op 1 januari 2015 voor vertraging zou kunnen zorgen. Moeder heeft dus contact gezocht op het moment dat de transitie en de daarmee gepaard gaande nieuwe werkwijze van kracht ging. In dit licht is het begrijpelijk zij op dat moment graag wilde weten welke organisatie haar aanvraag in behandeling had. Het CIZ en JBRA hebben dit echter niet adequaat opgepakt. Zij hebben moeder naar elkaar verwezen voor informatie over de behandeling van de aanvraag. Het CIZ heeft moeder wel doorverwezen naar de gemeente Amsterdam, alleen is moeder hier vastgelopen. Pas na tussenkomst van de advocaat wordt de PGB-aanvraag doorgezet naar de gemeente Amsterdam. Doordat de betrokken instanties moeder zo heen en weer hebben gestuurd en niet actief hebben geholpen om de zorgvraag bij het juiste loket te krijgen, heeft Boris langer dan nodig was moeten wachten op passende zorg. De Kinderombudsman concludeert dan ook dat de aanvraag en het eventueel toekennen van het PGB in de onderzochte periode in het geheel niet voortvarend is opgepakt.

Reflectie en verbetering voor de toekomst

In een reactie heeft het CIZ toegegeven dat het niet goed is gegaan, zij acht de klacht dan ook gegrond. De Kinderombudsman heeft met instemming kennis genomen van de gewijzigde aanpak met betrekking tot het overdragen van dossiers. Nu dit aangetekend gebeurt, wordt de kans dat een dossier nogmaals acht maanden verdwijnt beperkt.

JBRA is gevraagd te reflecteren op de gebeurtenissen, maar heeft alleen aangegeven zich te kunnen vinden in de bevindingen.

De Kinderombudsman verwacht van beide partijen een voortvarende en actieve rol bij toekomstige dossiers die langdurig zijn blijven liggen en dat zij ouders en kind daarin bij de hand nemen.

3.3 Beoordeling klachtonderdeel 2

Het niet voortvarend toekennen van een PGB die toereikend was en aansloot bij de zorgbehoefte van Boris door de gemeente Amsterdam in de periode mei 2015 tot februari 2017, en het feit dat de gemeente evenmin de regie nam om daadwerkelijk passende zorg voor Boris te bewerkstelligen toen duidelijk werd dat het PGB niet toereikend was.

Het oordeel van de Kinderombudsman

De Kinderombudsman acht de klacht deels gegrond. De handelswijze van de gemeente Amsterdam is niet in overeenstemming met de artikelen 3, 5, 6, 18 en 24 IVRK: doordat het OKT laat de regie heeft gepakt in het organiseren van hulp en daarna geen regie heeft gehouden op de uitvoering daarvan, heeft Boris lang moeten wachten op passende zorg en na afronding van het programma van Yes We Can niet de hulp gekregen die hij nodig had.

De Kinderombudsman kan geen oordeel geven over het niet voortvarend toekennen van een PGB en evenmin over de klacht dat er geen sprake was van een toereikend PGB; tijdens het onderzoek is te weinig informatie verkregen om vast te kunnen stellen of het PGB voortvarender had kunnen worden afgegeven. Ook kan op basis van de bevindingen niet worden vastgesteld of het oorspronkelijk afgegeven PGB inderdaad niet toereikend was.

Beoordeling van de klacht

Ten aanzien van het niet voortvarend toekennen van een PGB overweegt de Kinderombudsman als volgt.

Op 12 mei 2015 heeft JBRA de PGB-aanvraag doorgestuurd naar de gemeente Amsterdam. Elf weken later, op 31 juli 2015, wordt er een PGB afgegeven. Gemeenten dienen in beginsel binnen acht weken na ontvangst van een aanvraag een besluit te nemen (art. 4:13 Awb). Wanneer dit niet lukt, kunnen zij deze periode verlengen met een redelijke termijn (art. 4:14 lid 3 Awb) en moeten zij hier de aanvragers over informeren. In dit onderzoek is niet duidelijk geworden wat de reden is geweest dat het elf weken heeft moeten duren. Een verlenging van drie weken is wettelijk gezien mogelijk. Bekeken vanuit het perspectief van een kind is een periode van elf weken (bijna 3 maanden) echter een erg lange tijd. Zeker nu Boris en zijn moeder al bijna een jaar wachtten op hulp. Nu niet is vastgesteld wat de reden is voor de vertraging kan de Kinderombudsman geen oordeel geven over de klacht dat het PGB niet voortvarend is tegekend. Wel wil de Kinderombudsman de gemeente Amsterdam erop wijzen dat in het belang van het kind, het belangrijk is om zo snel mogelijk een besluit te nemen en de wettelijke termijnen *uiterlijke* termijnen zijn; sneller mag ook.

Ten aanzien van het niet toekennen van een PGB die toereikend was en aansloot bij de zorgbehoefte van Boris overweegt de Kinderombudsman als volgt.

Ondanks de inspanningen van het OKT om een passend PGB af te geven, lukt het moeder niet het PGB bij Multi Plus Zorg te besteden. In eerste instantie zouden er wachtlijsten zijn, daarna waren er problemen met de zorgovereenkomst, maar het

grootste punt was volgens moeder dat het PGB niet toereikend was en Multi Plus Zorg daarom geen zorg kon bieden. Moeder geeft aan dat Multi Plus Zorg haar heeft doorverwezen naar een andere aanbieder, maar dat ook deze aanbieder geen hulp konden bieden doordat het PGB te laag was. De Kinderombudsman kan niet bepalen wélke zorg een minderjarige nodig heeft. De Kinderombudsman kan wel beoordelen of de gemeente, op basis van de informatie van de hulpverlening, de zorg of het PGB heeft toegekend dat het meest passend is. In dit onderzoek is echter onvoldoende informatie verkregen waaruit blijkt welk budget precies nodig was om Boris de juiste zorg te kunnen bieden. Het is onduidelijk gebleven of het PGB daadwerkelijk te laag was en voor zover daarvan sprake was, of het OKT zich hiervan bewust was. De Kinderombudsman kan daarom ook over dit onderdeel geen oordeel geven.

Ten aanzien van het nemen van de regie om daadwerkelijk passende zorg voor Boris te bewerkstelligen overweegt de Kinderombudsman als volgt.

De advocaat van moeder heeft tweemaal contact opgenomen met het OKT. In december 2015 vanwege de problemen met de zorgovereenkomst en in februari 2016 omdat het moeder nog steeds niet is gelukt om het PGB te besteden. Reflecterend op de casus concludeert de gemeente Amsterdam dat het OKT al bij het eerste contact, moeder actief had moeten benaderen om te kijken of de keuze voor een PGB nog wel de juiste was. De Kinderombudsman is het eens met deze conclusie. Door pas in actie te komen toen de advocaat voor de tweede keer contact zocht met het OKT, heeft Boris lang geen passende zorg gekregen. Boris kon uiteindelijk in juni 2016 met het programma van Yes We Can starten, ongeveer een jaar na het afgeven van de PGB indicatie.

Bij afronding van het programma Yes We Can gaat het opnieuw mis. Doordat de nazorg na enkele bijeenkomsten stopt, zit Boris opnieuw zonder hulp. Tijdens het overleg waar werd gekozen voor Yes We Can is wel gesproken over de zorg na afronding van het programma, als Boris 18 jaar zou zijn. Het OKT zou enkele opties uitzoeken, maar het is onduidelijk gebleven wat daarvan terecht is gekomen. Wel is duidelijk dat het OKT na het stoppen van de nazorg niets meer voor Boris heeft gedaan. Moeder geeft aan dat zij heeft gebeld, maar haar contactpersoon van het OKT niet kon bereiken. Dit zou te maken hebben gehad met het niet goed functioneren van de telefoon van haar contactpersoon. Onduidelijk is gebleven of Yes We Can het OKT op de hoogte heeft gesteld van het voortijdig stoppen van het programma. In een reactie geeft de gemeente Amsterdam aan dat het OKT betere afspraken had moeten maken met Yes We Can over welke zorg na het traject ingezet had moeten worden, zodat de zorg had kunnen doorlopen. De Kinderombudsman ziet dat de samenwerking tussen de organisaties niet soepel is verlopen en is van mening dat het OKT beter zicht had moeten houden op de uitvoering van Yes We Can. Dan had het OKT de regie gehouden en kunnen ingrijpen toen het mis ging. Doordat dit niet is gebeurd heeft Boris niet de hulp gekregen die hij nodig had.

Reflectie en verbetering voor de toekomst

De gemeente Amsterdam acht de klacht gegrond en heeft lering getrokken uit de punten waarop het is misgegaan. Het OKT beschouwt nu de zorgbehoefte van de jeugdige en de ouders als prioriteit in plaats van de procedures en aannames rondom taken en verantwoordelijkheden van de budgethouder. De Kinderombudsman heeft met instemming kennis genomen van de gewijzigde aanpak.

De Kinderombudsman verwacht van de gemeente Amsterdam dat zij in toekomstige zaken hun regierol beter pakken en vasthouden. Het is belangrijk om te volgen of de beoogde hulp ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

5 CONCLUSIE

Boris en zijn moeder hebben geklaagd over het handelen van het CIZ, JBRA en de gemeente Amsterdam in de periode van juli 2015 tot en met februari 2017. Op basis van het onderzoek komt de Kinderombudsman tot het oordeel dat klachtonderdeel 1 **gegrond** is. Klachtonderdeel 2 is **deels gegrond**. Over enkele onderdelen van klachtonderdeel 2 kan **geen oordeel** worden gegeven.

M. Kalverboer
de Kinderombudsvrouw

BIJLAGE 1: RELEVANTE ARTIKELEN UIT HET IVRK EN WET- EN REGELGEVING

Verdrag inzake de Rechten van het Kind

Artikel 2

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag, eerbiedigen en waarborgen de in het Verdrag beschreven rechten voor ieder kind onder hun rechtsbevoegdheid zonder discriminatie van welke aard ook, ongeacht ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid van het kind of van zijn of haar ouder of wettige voogd.
2. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat het kind wordt beschermd tegen alle vormen van discriminatie of bestraffing op grond van de omstandigheden of de activiteiten van, de meningen geuit door of de overtuigingen van de ouders, wettige voogden of familieleden van het kind.

Artikel 3

1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.
2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.
3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 5

De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de familie in ruimere zin of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijk gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, voor het voorzien in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind.

Artikel 6

1. De Staten die partij zijn, erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.
2. De Staten die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 12

1. De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.
2. Hiertoe wordt het kind met name in de gelegenheid gesteld te worden gehoord in iedere gerechtelijke en bestuurlijke procedure die het kind betreft, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling, op een wijze die verenigbaar is met de procedureregels van het nationale recht.

Artikel 18

1. De Staten die partij zijn, doen alles wat in hun vermogen ligt om de erkenning te verzekeren van het beginsel dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Ouders of, al naar gelang het geval, wettige voogden, hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg.
2. Om de toepassing van de in dit Verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderopvang.
3. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat kinderen van werkende ouders recht hebben op gebruikmaking van diensten en voorzieningen voor kinderopvang waarvoor zij in aanmerking komen.

Artikel 24

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid en op voorzieningen voor de behandeling van ziekte en het herstel van de gezondheid. De Staten die partij zijn, streven ernaar te waarborgen dat geen enkel kind zijn of haar recht op toegang tot deze voorzieningen voor gezondheidszorg wordt onthouden.
2. De Staten die partij zijn, streven de volledige verwezenlijking van dit recht na en nemen passende maatregelen, met name:
  - a. om baby- en kindersterfte te verminderen;
  - b. om de verlening van de nodige medische hulp en gezondheidszorg aan alle kinderen te waarborgen, met nadruk op de ontwikkeling van de eerstelijnsgezondheidszorg;
  - c. om ziekte, ondervoeding en slechte voeding te bestrijden, mede binnen het kader van de eerstelijnsgezondheidszorg, door onder andere het toepassen van gemakkelijk beschikbare technologie en door het voorzien in voedsel met voldoende voedingswaarde en zuiver drinkwater, de gevaren en risico's van milieuverontreiniging in aanmerking nemend;
  - d. om passende pre- en postnatale gezondheidszorg voor moeders te waarborgen;

- e. om te waarborgen dat alle geledingen van de samenleving, met name ouders en kinderen, worden voorgelicht over, toegang hebben tot onderwijs over, en worden gesteund in het gebruik van de fundamentele kennis van de gezondheid van en de voeding van kinderen, de voordelen van borstvoeding, hygiëne en sanitaire voorzieningen en het voorkomen van ongevallen;
  - f. om preventieve gezondheidszorg, begeleiding voor ouders, en voorzieningen voor en voorlichting over gezinsplanning te ontwikkelen.
3. De Staten die partij zijn, nemen alle doeltreffende en passende maatregelen teneinde traditionele gebruiken die schadelijk zijn voor de gezondheid van kinderen af te schaffen.
4. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe internationale samenwerking te bevorderen en aan te moedigen teneinde geleidelijk de algehele verwezenlijking van het in dit artikel erkende recht te bewerkstelligen. Wat dit betreft wordt in het bijzonder rekening gehouden met de behoeften van ontwikkelingslanden.

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 4:13

1. Een beschikking dient te worden gegeven binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn of, bij het ontbreken van zulk een termijn, binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag.
2. De in het eerste lid bedoelde redelijke termijn is in ieder geval verstreken wanneer het bestuursorgaan binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag geen beschikking heeft gegeven, noch een mededeling als bedoeld in artikel 4:14, derde lid, heeft gedaan.

Artikel 4:14

1. Indien een beschikking niet binnen de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn kan worden gegeven, deelt het bestuursorgaan dit aan de aanvrager mede en noemt het daarbij een zo kort mogelijke termijn waarbinnen de beschikking wel tegemoet kan worden gezien.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien het bestuursorgaan na het verstrijken van de bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn niet langer bevoegd is.
3. Indien, bij het ontbreken van een bij wettelijk voorschrift bepaalde termijn, een beschikking niet binnen acht weken kan worden gegeven, deelt het bestuursorgaan dit binnen deze termijn aan de aanvrager mede en noemt het daarbij een redelijke termijn binnen welke de beschikking wel tegemoet kan worden gezien.